

P R O G N O Z A

ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

PROJEKTU

Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowy Tomyśl
na lata 2012 – 2015
z perspektywą na lata 2016 – 2019

Poznań 2012r.

Spis treści

1. Stan formalno-prawny i cel sporządzenia prognozy	5
2. Zakres merytoryczny prognozy oddziaływania aktualizacji programu ochrony Środowiska	5
3. Zastosowanie metody i wykorzystane materiały	7
4. Informacje o zawartości, głównych celach programu ochrony Środowiska i powiązaniu go z innymi dokumentami	8
5. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu	9
5.1. Charakterystyka gminy	9
5.1.1. Położenie geograficzne	9
5.1.2. Rzeźba terenu	11
5.1.3. Budowa geologiczna	11
5.1.4. Klimat	12
5.2. Ocena Stanu Środowiska	13
5.2.1. Wody powierzchniowe	13
5.2.2. Wody podziemne	14
5.3. Walory przyrodnicze gminy	16
5.3.1. Lasy	16
5.3.2. Szata roślinna	16
5.3.3. Świat zwierząt	17
5.3.4. Obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych	17
5.3.4.1. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Glińskie Góry”	17
5.3.4.2. Parki dworskie	18
5.3.4.3. Pomniki przyrody	18
5.3.4.4. Zieleni urządzona	19
5.3.5. Gleby	19
5.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektów	20
6. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem	21
6.1. Wody powierzchniowe i podziemne	21
6.1.1. Wody powierzchniowe	21
6.1.2. Obiekty małej retencji wodnej	22
6.1.3. Wody podziemne	23

6.1.4. Powietrze.....	23
6.1.5. Hałas.....	27
6.1.6. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	29
6.2. Zagrożenia naturalne i awarie.....	30
6.2.1. Powódzie.....	30
6.2.2. Susze.....	30
6.2.3. Pożary.....	30
6.2.4. Awarie.....	31
7. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia programu i plany w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie.....	32
7.1. Wody powierzchniowe i podziemne.....	32
7.2. Powietrze atmosferyczne.....	33
7.3. Hałas.....	34
7.4. Pole elektromagnetyczne.....	35
7.5. Zasoby przyrodnicze.....	35
7.6. Powierzchnia ziemi.....	36
8. Określanie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustawionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotnych z punktu widzenia planu rozwoju lokalnego oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	37
8.1. Cele ochrony środowiska określone w Programie Ochrony środowiska dla gminy Nowy Tomyśl.....	38
8.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej.....	38
8.1.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa.....	39
8.1.3. Cele wynikające z polityki regionalnej.....	40
8.1.4. Zgodność celów projektu POŚ gminy Nowy Tomyśl z celami polityk nadrzędnych i równoległych.....	40
8.1.5. Zgodność celów projektu Programu Ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl z zapisami ustawy o ochronie przyrody.....	41
9. Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne.....	42
10. Podsumowanie przewidywanych oddziaływań na poszczególne aspekty środowiska.....	43
10.1. Ochrona wód.....	43
10.2. Ochrona powietrza.....	44
10.3. Ochrona przed hałasem.....	45

10.4 ochrona przyrody.....	45
11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Programu Ochrony Środowiska.....	46
11.1. Ochrona wód.....	46
11.2. Ochrona powietrza.....	46
11.3. Ochrona przed hałasem.....	46
11.4. Ochrona przyrody.....	46
12. Oddziaływania transgraniczne.....	47
13. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w programie ochrony środowiska.....	47
14. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego Programu ochrony Środowiska oraz częstotliwości jej przeprowadzania.....	47
15. Podsumowanie i wnioski.....	49
15.1. Program ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl.....	49
16. Streszczenie.....	50

1. Stan formalno-prawny i cel sporządzenia prognozy

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektów dokumentów strategicznych - programów, planów i polityk wynika z art. 46 oraz art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz. 1227 ze zmianami).

Przepisy tej ustawy zobowiązują organ opracowujący projekty: Aktualizację Program Ochrony Środowiska dla Gminy Nowy Tomyśl na lata 20012 - 2015 z perspektywą na lata 2016 - 2019 do sporządzenia dokumentacji prognozy oddziaływania na środowisko oraz przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko z udziałem społecznym.

Niniejsza Prognoza w myśl wyżej przywołanego art. 46 stanowi element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Prognoza jest dokumentem wspierającym proces decyzyjny i procedurę konsultacji. Wskazuje na możliwe negatywne skutki realizacji Programu Ochrony Środowiska i przedstawia zalecenia dotyczące przeciwdziałania ewentualnym negatywnym skutkom oraz przedstawia sposoby ich minimalizacji.

2. Zakres merytoryczny prognozy oddziaływania aktualizacji programu ochrony Środowiska

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowy Tomyśl jest art. 46 i art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz. 1227 ze zmianami). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekty planów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków jego realizacji.

Zakres Prognozy wynika z art. 51 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, jak również wytycznych otrzymanych od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu.

W związku z powyższym Prognoza oddziaływania na środowisko winna zwracać zgodnie z ww. artykułem:

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia również:

- a) rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- b) biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony

obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Celem wykonania Prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska oraz ocena ich natężenia, a także określenie czy w należyty sposób został uwzględniony w ww. dokumentach interes środowiska przyrodniczego i kulturowego.

3. Zastosowanie metody i wykorzystane materiały

Przy opracowywaniu niniejszej Prognozy oparto się na ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199, poz. 1227 ze zmianami). Określa ona sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji planów i programów. Proces opiniowania w ramach ocen oddziaływania na środowisko oraz określenie zakresu i stopnia szczegółowości Prognozy prowadzi Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Podczas opracowywania Prognozy kierowano się również ustawą dnia 3 października o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2008r. Nr 201, poz. 1237 ze zmianami). Ustawa ta uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

Aby w pełni ocenić czy Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska zawiera elementy zapewniające ochronę środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju przy opracowywaniu Prognozy, obok aktów prawnych, wykorzystano szereg dokumentów strategicznych, szczebla regionalnego i krajowego, odnoszących się bezpośrednio jak i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi. Przy opracowywaniu Prognozy zastosowano metodę macierzy interakcji. Przyjęta tu macierz jest wykresem siatki, w której w wierszach wpisano uruchamiane przez realizację Programu zamierzenia (cele strategiczne), a w kolumnach wpisano wskaźniki charakteryzujące i opisujące środowisko.

Występowanie wzajemnego oddziaływania pomiędzy składnikami przeciwstawnych osi zaznaczono symbolem:

- **(+)** – realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- **(-)** – realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,
- **(+/-)** – realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie różnych aspektów analizowanego zagadnienia,
- **(0)** - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,
- **(N)** – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków, są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

4. Informacje o zawartości, głównych celach programu ochrony Środowiska i powiązaniu go z innymi dokumentami

W Prognozie oddziaływania na środowisko projektu Programu Ochrony Środowiska uwzględniono cele główne oraz cele pośrednie dotyczące poszczególnych komponentów środowiska. Do każdego z celów przyporządkowane zostały kierunki działań zmierzające do osiągnięcia postawionych celów.

W Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Nowy Tomyśl cele środowiskowe skupiają się głównie na ochronie powietrza, ochronie przed hałasem i ochronie przyrody i krajobrazu. Określone cele mają wpłynąć na utrzymanie określonego stanu powietrza w zakresie pyłu PM10, zmniejszenia negatywnego oddziaływania hałasu na mieszkańców gminy oraz zachowanie bioróżnorodności biologicznej.

Analizując cele sformułowane w Programie Ochrony Środowiska Gminy Nowy Tomyśl, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych (krajowym i powiatowym) oraz równoległych, określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej gminy.

Projekt Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska oraz Prognoza oddziaływania tego projektu na środowisko są zgodne z następującymi dokumentami oraz wynikają z:

- weryfikacji zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska Gminy Nowy Tomyśl na lata 2004 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 – 2011,
- celów określonych w Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy i Miasta Nowy Tomyśl oraz Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Nowy Tomyśl,
- aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu Nowy Tomyśl oraz województwa Wielkopolskiego,
- aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nowy Tomyśl.

5. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

5.1. Charakterystyka gminy

5.1.1. Położenie geograficzne

Gmina Nowy Tomyśl położona jest w zachodniej części województwa Wielkopolskiego w powiecie nowotomyskim. Położenie miasta określają współrzędne geograficzne: 52°19' szerokości geograficznej północnej oraz 16°08' długości geograficznej wschodniej.

Nowy Tomyśl oddalony jest 60 km od centrum Poznania, 120 km od przejścia granicznego Świecko - Frankfurt/Oder oraz 200 km od obwodnicy miasta Berlina. W wyniku oddania do użytkowania w październiku 2004 roku odcinka autostrady A2 z Nowego Tomyśla do Poznania miasto znacznie „zbliżyło” się do stolicy Wielkopolski. W 2011 roku na przełomie miesiąca listopad – grudzień zakończono budowę odcinka autostrady A2 z Nowego Tomyśla do granicy polsko-niemieckiej. W pobliżu północnej granicy miasta znajduje się wjazd na autostradę A2 – tzw. węzeł Nowy Tomyśl, ponadto ok. 6 km od Nowego Tomyśla przechodzi droga międzynarodowa E-30 (Berlin - Warszawa - Moskwa), a samo miasto jest ważnym węzłem komunikacji krajowej, regionalnej oraz lokalnej.

Powierzchnia gminy Nowy Tomyśl wynosi 185,89 km², z czego na miasto Nowy Tomyśl przypada 5 km². Nowy Tomyśl od 1999 roku jest jednym z 35 miast powiatowych województwa Wielkopolskiego. Powiat Nowy Tomyśl zajmuje obszar 1012 km² i jest drugim pod względem wielkości ośrodkiem powiatowym w województwie.

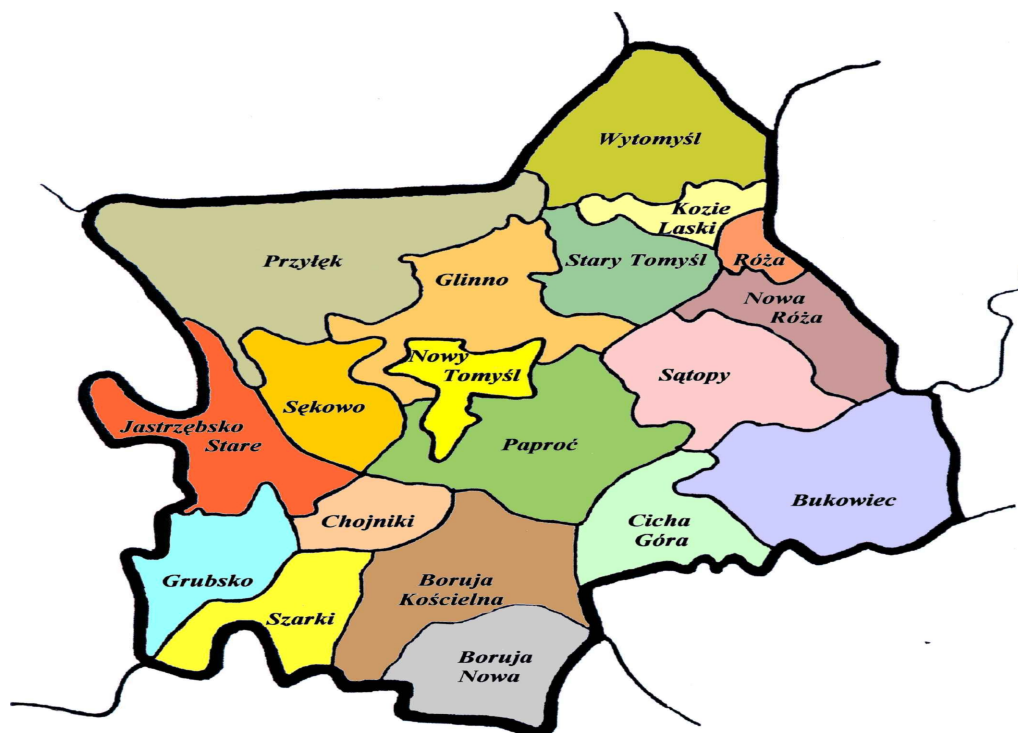
Rysunek nr 1 - Mapa Powiatu Nowy Tomyśl

W skład powiatu Nowy Tomyśl wchodzi następujące gminy:

- gmina Miedzichowo,
- gmina Zbąszyń,
- gmina Nowy Tomyśl,
- gmina Opalenica,
- gmina Kuślin,
- gmina Lwówek.

Rysunek nr 2 - Mapa gminy Nowy Tomyśl

Na sieć osadniczą gminy składają się miasto Nowy Tomyśl oraz 18 sołectw. W skład gminy Nowy Tomyśl wchodzi następujące miejscowości:

➤ Bukowiec,	➤ Jastrzębsko Stare,	➤ Róża,
➤ Boruja Kościelna,	➤ Kozie Laski,	➤ Stopy,
➤ Cicha Góra,	➤ Boruja Nowa,	➤ Sękowo,
➤ Chojniki,	➤ Nowa Róża,	➤ Stary Tomyśl,
➤ Glinno,	➤ Paproć,	➤ Szarki,
➤ Grubsko,	➤ Przyłęk,	➤ Wytomyśl.

5.1.2. Rzeźba terenu

Ukształtowanie terenu, rzeźba, gleby, wody oraz krajobraz Gminy Nowy Tomyśl są pochodzenia polodowcowego i tworzą krajobraz młodoglacjalny. Teren ten znajduje się na obszarze dawnego zlodowacenia bałtyckiego, a jego powierzchnię stanowi głównie zespół równin sandrowych i wzniesień morenowych z niewielkimi nachyleniami, sandry, terasy piaszczyste, sandry pojezierne, rynny jeziorne o specyficznym, podłużnym kształcie i wyrównanym dnie, ale zmiennej szerokości, lokalnie wyraźnie zaznaczające się w terenie, liczne, zwłaszcza w strefie krawędziowej rynny, drobne doliny erozyjno-denudacyjne, rozcinające powierzchnie wysoczyznowe.

Dominującym elementem tego obszaru jest Sandr Nowotomyski, który stanowi największy w Wielkopolsce równinny obszar sandrowy. Rozciąga się on na wysokości około 70 ÷ 80 m n.p.m.

5.1.3. Budowa geologiczna

Omawiany obszar pod względem geologicznym położony jest na styku dwóch jednostek geologiczno-strukturalnych: Monokliny Przedsudeckiej i Synklinorium Szczecińskiego. Granica między nimi przebiega wzdłuż linii - Jezioro Lutol – Łomnica – Jastrzębsko Stare. Na obszarze Monokliny głębokie podłoże zbudowane jest z piaskowców i ilów jury dolnej (liasu), mułowców jury środkowej (doggeru) oraz wapieni i margli jury górnej (malmu). W podłożu Synklinorium dominują dolnokredowe osady turonu i cenomanu. Bezpośrednio na utworach mezozoicznych zdeponowana została seria osadów trzeciorzędowych oligocenu i neogenu (miocenu i pliocenu), o łącznej miąższości dochodzącej do 200 m. Były one akumulowane w rozległym (obejmującym Polskę środkową i północną) obniżeniu, powstałym w czasie orogenezy alpejskiej. W wykształconej wówczas depresji osadzone zostały piaski drobnoziarniste, piaski ilaste, mułki i węgle brunatne miocenu, przykryte następnie przez kilkunastometrową lub też

kilkudziesięciometrową warstwę pliczeńskich łąłw pstrych. Strop łąłw pliczeńskich nie wykazuje duų deniwelacji i znajduje się na rzędnych około 0 ÷ 20 m ponių poziomu morza, stanowiąc bezpośrednie podłóże czwartorzędu.

Czwartorzęd reprezentowany jest przez utwory akumulacji lodowcowej, wodno-lodowcowej, rzecznej, jeziorno-bagiennej i eolicznej o łącznej miąųszości dochodącej do 100 m. Ich sedimentacja trwała od zlodowacenia południowopolskiego po holocen. Gliny morenowe zlodowacenia południowopolskiego, zalegające bezpośrednio na utworach trzeciorzędowych, zachowały się co najwyųżej sporadycznie w największych obniżeniach powierzchni podczwartorzędowej. Wśród osadów plejstoczeńskich występuje glina zwałowa, budująca powierzchnie wysoczyzny falistej. Ich otoczenie stanowią rozległe obszary występowania piasków akumulacji wodno-lodowcowej i rzecznej z seriami zastoiskowych mułków (m.in. pyłów, glin pylastych oraz łąłw warwowych).

Warunki gruntowe obszaru Gminy Nowy Tomyśl są zróżnicowane. W podłóżu obszarów wysoczyznowych niemal powszechnie występują utwory bezpośredniej akumulacji lodowca – gliny, gliny piaszczyste i piaski gliniaste, najczęściej o konsystencji twaroplastycznej i półzwartej (często z ok. 1 ÷ 2 m warstwą gruntów plastycznych i miękkoplastycznych, w strefie występowania wody gruntowej). W wielu miejscach glina zwałowa przykryta jest cenną warstwą osadów wód płynących (wodno-lodowcowych i rzecznych) – warstwowanych piasków i żwirów. Występują one m.in. na obszarze równiny sandrowej oraz w obrębie rozległych powierzchni terasowych. Większość zalegających w podłóżu piasków i żwirów to grunty średniozagęszczone i zagęszczone o zmiennej miąųszości z wkładkami i przewarstwieniami gruntów tiksotropowych, bardzo wraųliwych na zmiany wilgotności, przemarzanie i drgania (zastoiskowych mułków). Jedynie na obszarze terasy zalewowej, w stropowej części podłóża przeważają piaski luźne, często z licznymi przewarstwieniami i domieszkami próchnicy. Nieduųą na ogół miąųszością odznaczają się osady holoczeńskie, reprezentowane przez piaski próchniczne i namuły organiczne.

5.1.4. Klimat

Klimat Nowego Tomyśla kształtowany jest przy pomocy oceanicznych i kontynentalnych mas powietrza, głównie znad oceanu Atlantyckiego oraz Europy Wschodniej i Azji. Rejon środkowej Wielkopolski charakteryzuje się na ogół w okresie wegetacyjnym zmniejszoną ilością opadów. Średni opad normalny wynosi 545 mm/rok. Maksymalne opady przypadają na miesiące letnie - lipiec - sierpień, minimalne zaś, na miesiące zimowe - styczeń - marzec. Średnia temperatura stycznia wynosi -1,7°C, a lipca +17,0°C; średnioroczna temperatura kształtuje się na poziomie +7,8°C. Okres wegetacyjny trwa 200 - 210 dni. Negatywną cechą klimatu lokalnego na

terenie SAN'u jest płytko występująca woda gruntowa, która w czasie wysokiego stanu w okresie roztopowym i długotrwałych opadach atmosferycznych, powoduje zaleganie wilgotnego powietrza i mgieł. Pozytywna strona dużej wilgotności terenu sprzyja uprawie wikliny. Lasy położone na sandrze powodują ograniczenie prędkości wiatru i spływu chłodnego powietrza. Wał Lwówecko - Rakoniewicki jest terenem o korzystnych warunkach klimatu lokalnego. Na terenach otwartych temperatury są wyrównywane, a zbocza wału dobrze nasłonecznione. Gmina położona jest na obszarze charakteryzującym się niskimi odpływami, niską zasobnością wód powierzchniowych, występowaniem gęstej sieci rowów melioracyjnych oraz małą gęstością naturalnej sieci rzecznej.

5.2. Ocena stanu środowiska

5.2.1. Wody powierzchniowe

Gmina Nowy Tomyśl ma bardzo ubogą sieć hydrologiczną, wody powierzchniowe występujące na terenie gminy należą do systemu wodnego środkowej Obry, w zlewni rzeki Warty. Powierzchnia gminy urozmaicona jest płaskimi i płytkimi dolinami rzek: Szarki, Dojcy, Kościółka i Bobrówki, strumieniami i rowami melioracyjnymi.

W gminie nie występują naturalne jeziora czy też sztuczne zbiorniki wodne, występują jedynie dwa większe oczka wodne zlokalizowane w dolinie cieku Bobrówka. Cechą charakterystyczną omawianego obszaru jest występowanie dużej ilości zagłębień bezodpływowych, gęstej sieci rowów melioracyjnych i małej gęstości naturalnej sieci rzecznej. Ponadto teren charakteryzuje się niskimi odpływami wód powierzchniowych. Wzdłuż rzeki Bobrówki (dopływ Czarnej Wody) występują mokradła stałe. Niska gęstość sieci rzecznej jest wynikiem wysokiej lesistości gminy, jak również warunków litologicznych (duży udział utworów piaszczystych).

Obszar gminy położony jest w dorzeczu Warty, i obejmuje zlewnie cząstkowe rzek:

- Szarki,
- Dojcy,
- Kościółka,
- Bobrówki.

Cieki odwadniają obszar w kierunku południowym do rzeki Obry (zlewnie Szarki i Dojcy) i w kierunku północno - zachodnim do rzeki Czarna Woda (zlewnia Bobrówki).

Główną rzeką gminy jest Szarka (Rów Szarkowski). Rzeką Szarka posiada swoje źródło na łąkach koło wsi Kozielaski i jest odbiorcą wody z licznych strumieni i rowów zwłaszcza w okolicach miasta Nowy Tomyśl. Jej łączna długość to 33 km i uchodzi do Jeziora Grójeckiego (Obra). Przepływa ona przez centrum Nowego Tomyśla, a jej długości w gminie Nowy Tomyśl to 15,2 km, natomiast powierzchnia zlewni w gminie wynosi 60,6 km².

Na południu od Nowego Tomyśla, w okolicach Cichej Góry z połączenia kilku strumieni wypływa rzeka Dojca. Dzięki kilku dopływom pod miejscowością Nowa Boruja staje się już dość dużym strumykiem. Płynie w kierunku południowym, w okolicach Wolsztyna przepływa przez kilka jezior i wpada do Kanału Obrzańskiego. Jej długość to 35 km, a powierzchnia zlewni wynosi 281,0 km².

5.2.2. Wody podziemne

Gmina Nowy Tomyśl zgodnie z hydrogeologicznym podziałem kraju znajduje się w makroregionie zachodnim Niżu Polskiego – regionie Wielkopolskim. Na jego obszarze zbiorniki wód podziemnych występują w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych.

➤ Utwory czwartorzędowe

Na obszarze Gminy Nowy Tomyśl w utworach czwartorzędowych występują trzy warstwy wodonośne :

- poziom wód gruntowych – występuje w osadach piaszczystych pradolin i dolin rzecznych, sandrów i rynien jeziornych oraz w spiaszczonych partiach glin morenowych. Swobodne zwierciadło wody w zależności od struktur poziomu, morfologii terenu, położenie baz drenażu i zasilania zalega na głębokości 0,0 m ÷ 7,5 m, najczęściej jednak na głębokości 2,0 m ÷ 4,0 m. Wahania zwierciadła wody wynoszą 0,4 m ÷ 3,8 m. Poziom gruntowy zasilany jest przez infiltrację opadów atmosferycznych, a moduł infiltracji efektywnej dla sandru nowotomyskiego wynosi 4,06 m³/h/km². Bazą drenażu dla wód tego poziomu są cieki (rzeki: Szarka, Kościółek, Bobrówka) oraz jeziora. Poziom ten również zasila niżej zalegające poziomy wód wgłębnych poprzez przesączanie pośrednio przez gliny lub bezpośrednio w oknach hydrogeologicznych. Generalnie poziom ten obecnie w niewielkim stopniu jest wykorzystywany do zaopatrzenia ludności w wodę na terenie Gminy Nowy Tomyśl. W tym poziomie wodonośnym posadowionych jest wiele przydomowych studni kopanych, awaryjnych studni ulicznych oraz studni wierconych i w związku z tym wody te mogą być doraźnie wykorzystywane dla zaspokojenia lokalnych potrzeb ludności.
- poziom międzyglinowy górny – wiąże się z istnieniem piasków i żwirów

rozdzielających gliny morenowe zlodowacenia bałtyckiego od środkowopolskiego. Miąższość warstw jest niewielka i wynosi najczęściej 2 m ÷ 5 m, sporadycznie do 30 m. Na terenie Gminy występuje on jedynie we wschodniej części i właściwie nie jest ujmowany do eksploatacji. Poziom ten ma charakter naporowy lub swobodny i w układzie krążenia nawiązuje do poziomu gruntowego.

- poziom międzyglinowy środkowy – poziom wielkopolskiej doliny kopalnej (WDK) – jest związany z osadami rzecznyymi interglacjału mazowieckiego i fluwioglacjałami zlodowacenia środkowopolskiego. Zbudowany z osadów piaszczystych o różnej granulacji (żwiry i pospółki zalegają w spagu warstwy wodonośnej a piaski drobne i średnie w stropie warstwy wodonośnej). Ich miąższość jest zmienna i waha się od kilku do 60 m, najczęściej 10 ÷ 25 m. Charakteryzuje się naporowym zwierciadłem wody nawierconym na głębokości od 30 ÷ 40 m ppt. Generalny kierunek spływu wód podziemnych WDK następuje ze wschodu na zachód od wału lwóweckiego do rzeki Obra. Współczynnik filtracji waha się w granicach 1,0 ÷ 2,0 m/h. Moduł zasilania doliny kopalnej drenowanej przez Obrę wynosi 4,34 m³/hkm² i jest jednym z najwyższych. Spadki hydrauliczne osiągają 0,0015 – 0,005 a prędkości filtracji w zbiorniku 3,8 m/rok ÷ 48,0 m/rok. Zasilanie doliny kopalnej następuje poprzez przesączanie wód z sandru poprzez gliny morenowe i dopływy boczne dolin dopływowych. Gmina Nowy Tomyśl znajduje się w zachodniej części wielkopolskiej doliny kopalnej w podsystemie Obry, ograniczonym :
 - ✓ od wschodu – działem Wału Lwóweckiego wyniesionym 100 m ÷ 138 m npm,
 - ✓ od zachodu – rzeką Obrą na odcinku Zbąszyń – Trzciel o rzędnych 51m ÷ 53 m npm,
 - ✓ od północy i południa – granicami strukturalnymi (bocznymi).

Odległość od działu wodnego wynosi 10,5 km, od granic bocznych 5 km ÷ 8 km i najdalej od Obry – 22 km. Jest to poziom użytkowy dla wszystkich ujęć komunalnych oraz większości ujęć wody zlokalizowanych na terenie Gminy Nowy Tomyśl.

Wielkopolska Dolina Kopalna stanowi Główny Zbiornik Wód Podziemnych GZWP nr 144, eksploatujący wodę z utworów czwartorzędowych. Posiada on wyznaczony obszar objęty najwyższą (ONO) i wysoką (OWO) ochroną. Dla GZWP 144 ONO ma powierzchnię 408 km², a OWO ma powierzchnię 2 902 km².

➤ Utwory trzeciorzędowe

W utworach trzeciorzędowych występują dwa poziomy wodonośne: oligoceński i mioceński, z których podstawowe znaczenie posiada poziom mioceński. Oba poziomy występują na znacznych

głębokościach ponad 100 m ppt i jedynie sporadycznie są wykorzystywane przez ujęcia wody zlokalizowane na terenie Gminy Nowy Tomyśl.

5.3. Walory przyrodnicze gminy

5.3.1. Lasy

Lasy gminy Nowy Tomyśl położone są na terenach objętych zarządem Nadleśnictwa Grodzisk Wlkp. Obręby ewidencyjne, na których znajdują się grunty Nadleśnictwa Grodzisk Wlkp. to: Bukowiec, Boruja Kościelna, Boruja Nowa, Cicha Góra, Chojniki, Glinno, Grubsko, Jastrzębsko Stare, Kozie Laski, Róża, Róża Nowa, Paproć, Przyłęk, Sątopy, Sękowo, Stary Tomyśl, Szarki, Wytomyśl.

Lasy występują w oddzielonych od siebie kompleksach, zróżnicowanych pod względem siedliskowym i gatunkowym. Procentowy udział lasów do gruntów ogółem dla miasta i gminy Nowy Tomyśl wynosi: 32,9 %. Dominującym typem siedlisk na terenie Nadleśnictwa Grodzisk Wlkp. w gminie Nowy Tomyśl są bory świeże i bory mieszane świeże. W występującym naturalnym drzewostanie przeważają: sosna zwyczajna, dąb szypułkowy, brzoza i olsza.

Na terenie Nadleśnictwa część lasów została uznana jako lasy ochronne. W Nadleśnictwie Grodzisk Wlkp., funkcje ochronne na terenie Gminy Nowy Tomyśl wyznaczono dla 4 861,29 ha lasów.

Obszarom leśnym przyznano następujące kategorie lasów ochronnych:

- glebochronne – powierzchnia 133,29 ha;
- wodochronne – powierzchnia 4 728,27 ha.

W lasach ochronnych prowadzi się gospodarkę leśną zapewniającą utrzymanie spełnianych funkcji ochronnych. Istnienie takich form ochronnych na terenie lasów w gminie Nowy Tomyśl w sposób zasadniczy wpływa na możliwości ich wykorzystywania dla celów rekreacyjnych. Racjonalna gospodarka leśna zapewnia ochronę gleb i terenów szczególnie narażonych na zniszczenie lub uszkodzenie oraz o specjalnym znaczeniu społecznym, ochronę wód powierzchniowych oraz głębinowych.

5.3.2. Szata roślinna

Pod względem geobotanicznym gmina Nowy Tomyśl wchodzi w skład okręgu poznańsko – gnieźnieńskiego, w którym widoczny jest wpływ na przyrodę małej ilości opadów oraz obniżenie poziomu wód gruntowych spowodowane wylesieniami i melioracjami na terenach rolnych. Ze względu na pokrycie glebowe i przesuszenie bardzo rzadko występują tu lasy o

większej wilgotności oraz większe torfowiska. Prócz roślinności naturalnej ważną funkcję przyrodniczą pełni na terenie gminy roślinność nieleśna, czyli zieleń śródpolna, zieleń parkowa oraz zieleń cmentarna, która pełni funkcję krajobrazowo-estetyczną, ekologiczną, jak również korzystnie wpływa na mikroklimat oraz walory użytkowe środowiska rolniczego.

5.3.3. Świat zwierząt

Świat zwierzęcy jest typowy dla równinnych obszarów Wielkopolski. W lasach głównie występują gatunki zwierzyny grubej: sarny, jelenie, daniela i dziki. Zwierzyna drobna reprezentowana jest między innymi przez: lisy, zające, wydry, kuny, piżmaki, borsuki. Z gatunków chronionych występują tu między innymi: wiewiórka, jeź zachodnioeuropejski, ryjówka aksamitna, kret oraz nietoperze.

Zbiorniki wodne są miejscami koncentracji ptaków lęgowych i przelotnych: gęsi gęgawy, łabędzia niemego, cyraneczki, perkoza, kurki wodnej.

Z gatunków gadów występują tu głównie jaszczurki zwinki i padalce, rzadziej żmiję zygzakowate. Płazy reprezentowane są przede wszystkim przez żaby, ropuchy szare i zielone, traszki grzebieniaste i zwyczajne, rzekotki i kumaki.

Najliczniej na terenie gminy występują jednak owady, żyjące w różnym środowisku takie jak: paż królowej, paż żeglarz, biegacz skórzasty i leśny, ogrodowy, koziorożec dębosz, rohatyniec nosorożec oraz modliszka.

5.3.4. Obszary o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych

5.3.4.1. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Glińskie Góry”

Na terenie gminy występuje Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Glińskie Góry” wyznaczony na mocy Rozporządzenia Wojewody Wielkopolskiego Nr 52/2001 z 28.12.2001r. (Dz. U. Woj. Wlkp. Nr 2 z 07.01.2002r). Został on utworzony na terenie Nadleśnictwa Bolewice w obrębie dwóch gmin: Nowy Tomyśl oraz Miedzichowo, ma on powierzchnię 1.141,30 ha, z czego 821,80 ha leży na terenie gminy Nowy Tomyśl. Zespół ten obejmuje wydmy piaszczystą, która została utworzona ok. 25 tys. lat temu w wyniku działania wiatrów, z czasem została porośnięta borami sosnowymi. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Glińskie Góry” utworzono w celu ochrony ciągu wydym parabolicznych. Praktycznie cała powierzchnia jest pokryta lasami pełniącymi funkcje glebochronne. Nadzór nad Zespołem sprawuje Wojewódzki Konserwator Przyrody.

5.3.4.2. Parki dworskie

Parki dworskie nie są szczególną formą ochrony przyrody. Podlegają one ochronie konserwatorskiej jako zabytki kultury. Jednak ich duże walory przyrodnicze, a także bezpośrednie sąsiedztwo terenów zurbanizowanych dla których pełnią ogromną rolę środowiskotwórczą i biocenotyczną, predysponują do przedstawienia tych obszarów.

Na terenie gminy Nowy Tomyśl występują 2 parki dworskie objęte ochroną konserwatorską:

- Park dworski przy Zespole Pałacowo-Folwarcznym w Starym Tomyślu z XVII wieku,
- Park dworski przy Zespole Dworskim w Wytomyślu z początku XIX wieku.

Park w Starym Tomyślu obejmuje powierzchnię 7,10 ha. i został wpisany do rejestru zabytków nieruchomych pod symbolem - 201 I/A w dniu 8.08.1985r. Parkiem opiekuje się Zespół Szkół Rolniczych. Park jest pielęgnowany, ale też dostosowywany do potrzeb szkolnych. W kontynuacji prac rewaloryzacyjnych park wymaga usunięcia nagromadzonego posuszu oraz zabezpieczeń przed zarośnięciem przez dziki bez i samosiewy. Oczyszczenia wymaga także staw, a udrożnienia parkowy system wodny.

Park w Wytomyślu obejmuje powierzchnię 2,10 ha i został wpisany do rejestru zabytków nieruchomych pod kodem - 1954/A w dniu 12.09.1984 r. Parkiem opiekował się Zakład Rolny w Wytomyślu. W ramach prac rewaloryzacyjnych przewidziano włączenie do parku terenów zabranych na inne cele (pierwotne granice parku), przeprowadzenie linii N.N. poza teren parku oraz przeniesienie garaży.

5.3.4.3. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody w formie ożywionej:

- Dąb szypułkowy – 109 szt.
- Sosna zwyczajna – 21 szt.
- Buk zwyczajny – 21 szt.
- Buk pospolity - 8 szt.
- Lipa drobnolistna – 9 szt.
- Lipa szerokolistna – 12 szt.
- Cis pospolity – 2 szt.
- Kasztanowiec zwyczajny – 5 szt.
- Wiąz szypułkowy – 2 szt.

- Klon jawor – 5 szt.
- Klon zwyczajny – 1 szt.
- Jesion wyniosły – 4 szt.
- Dąb bezszypułkowy – 25 szt.
- Grab zwyczajny – 2 szt.
- Lipa srebrzysta – 1 szt.
- Bluszcz pospolity - 1 szt.
- Topola osika – 1 szt.
- Olcha czarna – 4 szt.

Pomniki przyrody w formie nieożywionej:

- Granit – 1 szt.

5.3.4.4. Zieleń urządzona

Zieleń urządzona w tym parki, zieleńce oraz zieleń towarzysząca zabudowie mieszkaniowej, usługowej i przemysłowej stanowi ważny element krajobrazu gminy Nowy Tomyśl. Gmina zaliczana jest do czołówki gmin w Wielkopolsce w odniesieniu do ilości terenów zielonych.

Pielęgnacją zieleni w mieście na terenach będących własnością gminy zajmuje się Park Miejski w Nowym Tomyślu, natomiast na terenach osiedli zielenią zajmuje się Spółdzielnia Mieszkaniowa w Nowym Tomyślu.

5.3.5. Gleby

Gmina Nowy Tomyśl należy do gmin rolniczych i charakteryzuje się występowaniem gleb stałych. Warunki glebowe gminy związane są bezpośrednio z morfologią terenu i budową geologiczną.

W części północno-wschodniej i wschodniej gminy (Wał Lwówecko – Rakoniewicki) występują gleby kompleksów żytniego bardzo dobrego oraz żytniego dobrego, które wykształciły się na podłożu gliniastym. Występują tutaj gleby klas III, IV a i IV b. Do kompleksu gleb klasy III i IV b należą gleby lekkie o dobrze wykształconym profilu próchnicznym, korzystnych warunkach wodnych i strukturze - gleby brunatne i bielcowe. Kompleks gleb klas IV a i IV b tworzą gleby żwirowo-gliniaste, gleby piaszkowe bielcowe oraz gleby brunatne wykształcone z glin lub pyłów. Są to gleby przepuszczalne, często przesuszone.

Gleby klas III i IV a i IV b zajmują ok. 20 % powierzchni gruntów rolnych, pozostałe 80 % powierzchni gruntów stanowią gleby słabe - kompleksu żyniego słabego, żyniego bardzo słabego i zbożowo pastewnego słabego. Gleby kompleksu 6 i 7 występują w strefie zboczowej Wału oraz w północno - zachodniej i zachodniej części gminy na gruntach wsi Przyłęk. Obszar Sandru Nowotomyskiego zajmują gleby murszowate, które powstały z różnych torfów i namulów organiczno mineralnych. Przeważająca część murszowatych gleb piaskowych powstała w skutek wyrębu lasów szpilkowych i liściastych (storfiąła ściółka leśna), które porastały grunty podmokłe. Są to gleby okresowo lub trwale podmokłe i wykorzystywane są jako użytki zielone, głównie przez łąki i pastwiska - średnie i słabe o specyficznym nawilgotnieniu. Łąki i pastwiska stanowią główną bazę paszową gminy.

Powierzchnia gminy Nowy Tomyśl wynosi 18 589 ha w tym:

- użytki rolne – 8 483 ha
- lasy i grunty leśne – 6 110 ha
- pozostałe grunty i nieużytki – 3 996 ha

Podział powierzchni gminy w ujęciu procentowym

- użytki rolne – 46%
- lasy i grunty leśne – 33%
- pozostałe grunty i nieużytki – 21%

5.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektów

Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska mają z założenia na celu poprawę stanu środowiska na terenie miasta i gminy, a tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka. W związku z rozwojem gospodarczym regionu, wzrostem inwestycji przemysłowych i poziomu konsumpcji, zwiększającą się presją na obszary cenne przyrodniczo i nieurbanizowane, zwiększeniem zapotrzebowania na surowce, brak realizacji zapisów Programu prowadzi do znaczącego pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji Programu Ochrony Środowiska:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków,
- postępująca degradacja gleb i utrata ich dla rolnictwa,
- utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- degradacja walorów krajobrazu.

W przypadku, gdy Program Ochrony Środowiska nie zostanie wdrożony, negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać. Realizacja Programu jest więc konieczna.

6. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

6.1. Wody powierzchniowe i podziemne

6.1.1. Wody powierzchniowe

Ocenę stanu wszystkich (monitorowanych i niemonitorowanych) jednolitych części wód powierzchniowych we wszystkich województwach i dorzeczach Polski obecnie przeprowadza się zgodnie z nowo obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008r. w sprawie sposobu klasyfikacji jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162 poz. 1008 ze zmianami). Uzupełnieniem ww. rozporządzenia w zakresie wyboru rodzaju monitoringu wód powierzchniowych i sposobu jego prowadzenia jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 81 poz. 685 ze zmianami).

W 2008 roku na terenie gminy Nowy Tomyśl Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu prowadził badania w jednym punkcie pomiarowym na rzece Szarka.

Tabela nr 1 - Ocena wód rzeki Szarka pod kątem przydatności do bytowania ryb w warunkach naturalnych, wykonane w punkcie pomiarowo-kontrolnym Szarka przekrój Chobienice

Lp.	Wskaźnik jakości	Jednostka	Liczba prób	Wyniki przydatności wód do życia ryb
1	Temperatura wody	°C	12	łososiowate
2	Zawiesiny ogólne	mg/l	12	łososiowate
3	Odczyn	pH	12	łososiowate
4	Tlen rozpuszczony	mg O ₂ /l	12	Nie odpowiada normie
5	BZT ₅	mg O ₂ /l	12	karpowate
6	Azot amonowy	mg NNH ₄ /l	12	łososiowate
7	Niejonowy amoniak	mgNH ₃ /l	12	łososiowate
8	Azotyny	mg NO ₂ /l	12	Nie odpowiada normie
9	Fosfor ogólny	mg P/l	12	Nie odpowiada normie
10	Cynk ogólny	mg Zn/l	12	łososiowate
11	Miedź	mg Cu/l	12	łososiowate

Źródło: Wyniki badań i ocena jakości wód w województwie wielkopolskim za rok 2008 – WIOŚ Poznań

6.1.2. Obiekty małej retencji wodnej

Na obszarze granicznym 3 gmin Powiatu Nowotomyskiego: gminy Nowy Tomyśl, Miedzichowo oraz Zbąszyń planowana jest budowa zbiornika retencyjnego „Bobrówka” na rzece Czarna Woda i jej dopływie Bobrówka. Zalew ma powstać po spiętrzeniu rzeki Czarna Woda w dolinie rzeki Bobrówka, której naturalny kształt ma formę niecki. Dolina ta rozciąga się na długości 11 km rynną o szerokości od 0,1 do 0,5 km. Zbiornik ten ma za zadanie magazynowanie wody w celu wykorzystania jej do zasilania w wodę kompleksów istniejących w okolicy stawów rybnych, ochrony przeciwpożarowej oraz celów rekreacyjnych.

Budowa zbiornika retencyjnego „Bobrówka” na rzece Czarna Woda ze względu na brak zaangażowania sąsiednich gmin i brak środków finansowych inwestycja zgodnie z informacjami uzyskanymi ze Starostwa Powiatowego w Nowym Tomyslu nie będzie realizowana.

Tabela nr 2 - Parametry charakteryzujące zbiornik Bobrówka

Lp.	Parametry	Zakres wartości
1	minimalny poziom piętrzenia (MinPP)	65,50 - 67,50 m n.p.m.
2	normalny poziom piętrzenia (NNP)	68,75 m n.p.m.
3	maksymalny poziom piętrzenia (MaxPP)	69,00 m n.p.m.
4	spadek wody	4,5 m
5	długość	11,0 - 11,5 km
6	szerokość	0,1 – 0,5 m
7	średnia głębokość	< 1,5 – 5,0 m (przy zaporze czołowej)
8	powierzchnia	283 - 380 ha
9	objętość całkowita	3,2 – 9,5 mln m ³
10	objętość dyspozycyjna	4,5 – 5,85 mln m ³
11	długość zapory czołowej	50 - 500 m

Źródło: WIOŚ Poznań

Realizacja przedmiotowego zbiornika małej retencji wodnej wprowadzi szereg zmian przede wszystkim w strukturze zagospodarowania przestrzennego gmin, na których terenie będzie zlokalizowana oraz w ekosystemach doliny Czarnej Wody i Bobrówki, zarówno w sąsiedztwie jak i poniżej zbiornika.

6.1.3. Wody podziemne

Obecnie klasyfikację wód podziemnych określa się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008r. Nr 143, poz. 896).

Ocena stanu chemicznego wód podziemnych w punktach pomiarowych wykonana zgodnie z ww. rozporządzeniem przedstawia się następująco:

- wody klasy I – wody bardzo dobrej jakości,
- wody klasy II – wody dobrej jakości ,
- wody klasy III – wody zadowalającej jakości ,
- wody klasy IV – wody niezadowalającej jakości ,
- wody klasy V – wody złej jakości.

Gmina Nowy Tomyśl położona jest w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 144 „Wielkopolska Dolina Kopalna” uformowanego w okresie interglacjalu zlodowacenia bałtyckiego. Wielkopolska Dolina Kopalna przebiega przez środkową Wielkopolskę i eksploatuje wodę z utworów czwartorzędowych. Posiada on wyznaczony obszar objęty najwyższą (ONO) i wysoką (OWO) ochroną. Dla GZWP 144 ONO ma powierzchnię 408 km², a OWO ma powierzchnię 2 902 km².

Tabela nr 3 - Parametry Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 144

Nr GZWP	Nazwa	Typ ośrodka	Wiek skał	Powierzchnia GZWP [km ²]	Średnia głębokość ujęć [m]	Zasoby dyspozycyjne [tys.m ³ /d]
144	Wielkopolska Dolina Kopalna	porowy	Qk - utwory czwartorzędu w dolinach kopalnych	4000	60	480

Źródło: WIOŚ Poznań

6.1.4. Powietrze

Ocenę jakości powietrza wykonuje się w oparciu o art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 ze zmianami), rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2008r. Nr 47 poz. 281) oraz rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 marca 2008r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. z 2008r. Nr 52 poz. 310).

Gmina Nowy Tomyśl została przydzielona do strefy nowotomysko-wolsztyńskiej zgodnie z podziałem dokonany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Strefę tą tworzą następujące powiaty:

- międzychodzki,
- nowotomyski,
- grodziski,
- wolsztyński.
-

Tabela nr 4 – Wyniki klasyfikacji strefy nowotomysko-wolsztyńskiej pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy										
	SO ₂	NO ₂	PM10	Kadm	Arsen	Nikiel	BaP	PB	C6H6	CO	O ₃
nowotomysko-wolsztyńska	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	C

Źródło: WIOŚ – Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2007

Tabela nr 5 – Wyniki klasyfikacji strefy nowotomysko-wolsztyńskiej pod kątem ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
nowotomysko-wolsztyńska	A	A	C

Źródło: WIOŚ – Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2007

Zaliczenie strefy do klasy C dla określonego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza.

Tabela nr 5 – Roczna ocena jakości powietrza – ozon

Kryterium	Okres uśredniania stężeń	Poziom docelowy i celu długoterminowego dla ozonu w powietrzu [µg/m ³]	Dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami poziomu docelowego w roku kalendarzowym
Poziom docelowy	8 godzin*	120***	25 dni**
Poziom celu długoterminowego	8 godzin***	120***	Nie dotyczy (określana jest wartość maksymalna)

Źródło: WIOŚ Poznań – Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2010

- * stężenie 8-godzinne kroczące liczone ze stężeń 1-godz.
- ** liczba dni z przekroczeniem poziomu docelowego w roku kalendarzowym uśredniona w ciągu kolejnych trzech lat; w przypadku braku danych pomiarowych z trzech lat dotrzymanie dopuszczalnej częstości przekroczeń sprawdza się na podstawie danych pomiarowych z co najmniej jednego roku.
- *** najwyższa wartość stężenia 8-godz. spośród średnich kroczących w roku kalendarzowym.
- **** maksymalna średnia ośmiogodzinna w ciągu doby, spośród średnich kroczących, obliczanych co godzinę z ośmiu średnich jednogodzinnych.

W województwie wielkopolskim uśredniona liczba przekroczeń poziomu docelowego wynosiła:

- w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego – 7,7
- w Koninie – 4
- na stacji pozamiejskiej w krzyżówce – 28,7
- na stacji pozamiejskiej w Mścigniewie – 7,7

Uśrednienie odnosi się do kolejnych trzech lat pomiarów (2008 – 2010) prowadzonych na wymienionych stacjach. Na podstawie otrzymanych wyników strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

W przypadku celu długoterminowego stwierdzono przekroczenie wartości normatywnej $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ spośród wartości stężeń 8-godzinnych średnich kroczących w roku kalendarzowym. Wszystkie strefy zaliczono do klasy D2.

Źródła emisji dzieli się na źródła:

- punktowe z energetycznego spalania paliw,
- liniowe – komunikacyjne,
- powierzchniowe niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

Jakość powietrza atmosferycznego zależy przede wszystkim od emitowanych bezpośrednio lub pośrednio, substancji powstających w wyniku działalności człowieka.

Głównym źródłem emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych drogowych są drogi wojewódzkie i w dalszej kolejności drogi powiatowe, gminne oraz autostrada A2.

Tabela nr 6 – Pomiar ruchu na drogach wojewódzkich

Nr drogi	Nazwa odcinka	Rok	Ilość pojazdów ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych						
				Motocykle	Sam. osob. mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Samochody ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
							bez przycz.	z przycz.		
302	Zbąszyń – Nowy Tomyśl	2005	3746	26	2809	431	232	214	19	15
302	Zbąszyń – Nowy Tomyśl	2010	6097	61	4384	701	250	677	18	6
302	Nowy Tomyśl	2005	5152	31	4596	366	72	46	36	5
302	Nowy Tomyśl	2010	6441	39	5745	458	90	58	45	6
305	Nowy Tomyśl	2005	10831	43	9261	823	325	217	130	32
305	Nowy Tomyśl	2010	13538	54	11576	1029	406	271	162	40
305	Nowy Tomyśl – Kuźnica Zbąska	2005	3998	24	3246	420	112	148	28	20
305	Nowy Tomyśl – Kuźnica Zbąska	2010	5672	57	4560	533	119	369	23	11
308	Nowy Tomyśl - obwodnica	2005	7205	22	5801	648	382	288	50	14
308	Nowy Tomyśl - obwodnica	2010	5876	41	4566	605	194	452	6	12
307	Opalenica	2005	8945	36	7397	930	215	277	36	54
307	Opalenica	2010	11398	160	9414	1094	251	410	46	23
307	Opalenica - Bukowiec	2005	2998	3	2401	360	171	33	12	18
307	Opalenica - Bukowiec	2010	4031	24	3205	391	161	222	16	12
308	Nowy Tomyśl - Bukowiec	2005	5035	0	4024	498	161	302	35	15
308	Nowy Tomyśl - Bukowiec	2010	6511	46	4967	703	306	436	33	20

Źródło: WIOŚ Poznań – lata 2005 i 2010

Tabela nr 7 – Generalny pomiar ruchu – średni dobowy ruch w punktach pomiarowych

Nr drogi	Nazwa odcinka	Rok	Ilość pojazdów ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych							
				Motocykle	Sam. osob. mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Samochody ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze	Rowery
							bez przycz.	z przycz.			
A2	Nowy Tomyśl - Buk	2005	9439	4	3400	883	480	4596	76	0	0
A2	Nowy Tomyśl - Buk	2010	13659	12	6106	978	365	6140	58	0	0

Źródło: Generalny pomiar ruchu – lata 2005 i 2010 – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

6.1.5. Hałas

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007r. Nr 120, poz. 826) określa dopuszczalny poziom hałasu w środowisku. Dla określonych terenów podzielonych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje podano dopuszczalny równoważny poziom hałasu w porze dziennej i nocnej oraz dopuszczalne wartości wskaźników długookresowych i dla poszczególnych rodzajów źródeł hałasu i określonych przedziałów czasu. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości równoważnego poziomu hałasu dla danego terenu jest zakwalifikowanie go do określonej kategorii zgodnie ze sposobem zagospodarowania.

➤ Hałas przemysłowy

Problemy z hałasem przemysłowym mogą wystąpić w otoczeniu dużych zakładów, lub skupisk zakładów. Wytypowanie zakładów niekorzystnie oddziałujących na klimat akustyczny należy do zadań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Zakres planowanych kontroli oraz wyniki przeprowadzonych kontroli są zawarte w raportach WIOŚ.

Na terenie gminy Nowy Tomyśl obecnie nie notuje się zakładów uciążliwych pod względem emisji hałasu.

➤ Hałas komunikacyjny

Przebiegające przez gminę Nowy Tomyśl linia kolejowa E-20, sieć dróg w tym drogi: krajowa, wojewódzkie i powiatowe powodują intensywny ruch pojazdów z ww. obiektów czego wynikiem jest nasilony strumień pojazdów poruszających się w obrębie miasta. Oddany do użytku odcinek autostrady A-2 zwiększa natężenie ruchu poprzez dodatkowy zjazd pojazdów z autostrady w kierunku miasta, ponieważ szereg dróg prowadzi w kierunku Poznania, Wolsztyna, Zielonej Góry, Kościana. Duże nasilenie ruchu na terenie gminy Nowy Tomyśl może powodować okresowe przekroczenia poziomu hałasu określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

W 2009 roku WIOŚ w Poznaniu przeprowadził pomiary hałasu komunikacyjnego w miejscowości Paproć, teren obwodnicy, efektem którego było określenie warunków akustycznych analizowanego obszaru. Podstawowym celem pomiarów monitoringowych jest określenie klimatu akustycznego panującego na terenach akustycznie chronionych w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych w wybranych punktach reprezentatywnych, jak również realizowanie ustawowego obowiązku oceny stanu

akustycznego środowiska, zgodnie w art. 117 pkt. 5 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008r. Nr 25, poz. 150 ze zmianami).

Tabela nr 8 – Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego w roku 2009

Lokalizacja punktu	Równoważny poziom hałasu L_{Aeq} (dB)		Odległość granicy terenu / zabudowy	Natężenie ruchu (poj./h)	
	Na granicy terenu	Na linii zabudowy		Ogółem	Pojazdy ciężkie
Paproć, obwodnica Nowego Tomyśla	-	54,3	-/80	326	87

Źródło: WIOŚ – Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2009

W 2010 roku WIOŚ w Poznaniu przeprowadził pomiary hałasu i natężenia ruchu pojazdów prowadzonych przez zarządzającego w otoczeniu dróg wojewódzkich dla poszczególnych powiatów województwa. W powiecie nowotomyskim wykonane zostały dwa pomiary : jeden w mieście Nowy Tomyśl, obręb ulicy Kolejowej, natomiast drugi w mieście Opalenica, obręb ulicy Poznańskiej.

Tabela nr 9 – Wyniki pomiarów poziomu hałasu i natężenia ruchu pojazdów prowadzonych przez zarządzającego w otoczeniu dróg wojewódzkich w roku 2010

Nr drogi	Kilometr drogi	Miejscowość	Dopuszczalny poziom hałasu dla dnia/nocy L_{dop} (dB)	Odległość punktu pomiarowego od drogi (m)	Równoważny poziom hałasu L_{Aeq} (dB)		Natężenie ruchu pojazdów			
					Pora dzienna	Pora nocna	Pora dzienna		Pora nocna	
							Ogółem	% pojazdów ciężkich	Ogółem	% pojazdów ciężkich
305	9+538	Nowy Tomyśl, ul. Kolejowa 38	60/50	10	62,4	57,2	399	10,7	148	8,6

Źródło: WIOŚ – Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010

➤ Hałas komunalny

Spośród źródeł hałasu komunalnego najistotniejsze znaczenie ma hałas towarzyszący obiektom sportu, rekreacji i rozrywki. Z funkcjonowaniem tego typu obiektów związany jest największy dyskomfort akustyczny. W gminie Nowy Tomyśl znajdują się takie obiekty ale hałas powstający na nich stanowi chwilową uciążliwość i występuje głównie w okresie wiosenno – letnim.

6.1.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Praca obiektów radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych, linii energetycznych i różnych urządzeń elektrycznych powoduje wytwarzanie pól elektromagnetycznych.

Najwięcej kontrowersji budzi emisja promieniowania elektromagnetycznego z anten nadawczo - odbiorczych stacji bazowych telefonii komórkowej. Przy czym wszystkie urządzenia emitujące promieniowanie na terenie gminy (wieże wolnostojące lub na obiektach) występują poza zasięgiem przebywania ludzi (promieniowanie emitowane jest w wiązках i ich rozprzestrzenianie zależy m. in. od mocy zainstalowanych urządzeń, ustawienia anteny).

Bezpośrednio oddziałuje na ludzi emisja z różnych urządzeń, w tym z wielu powszechnie użytkowanych w gospodarstwach domowych, których wpływ na zdrowie ludzi nie jest ostatecznie rozpoznany.

Na terenie gminy Nowy Tomyśl znajdują się stacje bazowe telefonii komórkowej w następujących miejscowościach:

- Nowy Tomyśl przy ul. Tysiąclecia 14, działka nr ewid. 183 – teren zakładu Aesculap Chifa Sp. z o.o.,
- Bukowiec przy ul. Sętopskiej 10, działka nr ewid. 163/12 – teren stacji paliw,
- Nowy Tomyśl przy ul. Komunalnej 1, działka nr ewid. 1736/1 – teren wieży ciśnień,
- Nowy Tomyśl przy ul. Komunalnej 5, działka nr ewid. 1740 – teren Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.,
- Nowy Tomyśl przy ul. Kolejowej, działka nr ewid. 1532/12 – teren Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”,
- Boruja Kościelna rejon ul. Szkolnej, działka nr ewid. 372.

Emitory pól elektromagnetycznych to nie tylko stacje bazowe telefonii komórkowej. Na zdrowie człowieka mogą mieć wpływ także stacje nadawcze, stacje transformatorowe, elektroenergetyczne linie napowietrzne itp. Na terenie gminy Nowy Tomyśl emitarami pól elektromagnetycznych są także:

- stacja elektroenergetyczna GPZ „Paproć”,
- elektroenergetyczna linia napowietrzna 110 kV Grodzisk Wlkp. – Nowy Tomyśl – Zbąszynek,
- stacje transformatorowe SN 15 kV,
- cywilne stacje radiowe CB,
- urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne używane przez policję, straż pożarną oraz pogotowie.

W województwie Wielkopolskim Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w latach 2008 – 2010 prowadził badania poziomu pól elektromagnetycznych w środowisku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w 135 punktach pomiarowych. W żadnym z punktów pomiarowych w latach, w których prowadzone były badania nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz). Na terenie gminy Nowy Tomyśl nie zlokalizowanego żadnego punktu pomiarowego PEM.

6.2. Zagrożenia naturalne i awarie

6.2.1. Powódzie

Sieć hydrologiczna na terenie gminy Nowy Tomyśl jest bardzo uboga, nie występują tu naturalne jeziora czy też sztuczne zbiorniki wodne, występują jedynie dwa większe oczka wodne zlokalizowane w dolinie cieków Bobrówka oraz Rzeka Szarka. Po analizie sieci rzecznej gminy Nowy Tomyśl można stwierdzić, że nie jest ona zagrożona wystąpieniem klęski w postaci powodzi, możliwe jest jedynie wystąpienie tzw. lokalnych podtopień na gruntach rolnych w okresie jesiennym oraz wiosennym związanym z nadmiernymi opadami deszczu lub też roztopami śniegu.

6.2.2. Susze

Nasilające się w ostatnich latach zjawisko suszy stanowi istotny problem z punktu widzenia użytkowników wody, szczególnie rolnictwa i wpływu na przyrodę. Występowanie suszy jest zagrożeniem dla upraw rolnych. Skutkiem długotrwałych okresów suszy jest nasilające się zjawisko obniżania się wód gruntowych i poziomu wody w rzece oraz zbiornikach i oczkach wodnych.

Analizując okres kilku ostatnich lat należy stwierdzić, że klęski suszy na terenie gminy Nowy Tomyśl występują cyklicznie co drugi rok. Wtedy Klęską suszy objętych zostaje ok. 75 % gospodarstw rolnych w gminie.

6.2.3. Pożary

Pożar to niekontrolowane rozprzestrzenianie się ognia, które stwarza zagrożenie dla ludzi i obiektów objętych pożarem. Warunkiem zapoczątkowania i przebiegu procesu jakim jest pożar (podobnie jak w procesie spalania) jest istnienie czworokąta spalania: materiał palny, utleniacz, ciepło, skomplikowane reakcje łańcuchowe.

Pożary należą do grupy najważniejszych zagrożeń. W ich mnogości dostrzegamy różne przyczyny ich powstawania. Są wśród nich: wady i niewłaściwa eksploatacja urządzeń elektrycznych i grzewczo - kominowych, wady urządzeń technicznych, źle rozwiązane procesy technologiczne, wreszcie działanie sił przyrody, ale najwięcej pożarów wybucha na skutek ludzkiej lekkomyślności, a mianowicie: nieostrożności i niefrasobliwości osób dorosłych.

Dość częstym zjawiskiem na terenie gminy jest wiosenne wypalanie traw w różnych ich siedliskach tj. traw na łąkach, rowach przydrożnych, wypalanie zarośli, uschniętych chwastów i resztek słomy pozostawionej na polach po zeszłorocznych zbiorach. Jest to przyczyna wielu pożarów. W skutek niedostatecznej ilości czasu i maszyn, złych warunków pogodowych jesienny pokos nie zostaje sprzątnięty, a pozostawiona na polu lub skoszona, ale nie zebrana trawa, hamuje wiosną tempo wzrostu młodych roślin, obniżając w wyniku tego plon siania. Utrwalił się mīt, że wypalanie traw i słomy poprawia jakość gleby, jest swoistym rodzajem jej nawożenia i użyźniania. Rolnicy nadal sądzą, że ogień to "najtańszy herbicyd" do zwalczania chwastów. Tymczasem w płomieniach giną nie tylko suche źdźbła traw i roślin, ale także system korzeniowy, flora oraz bakterie i grzyby, które powodują szybszą wegetację roślin. W ogniu ginie całe bogactwo przyrody.

Znaczącym źródłem zagrożenia pożarowego na terenie gminy są masywy leśne. Najbardziej zagrożone są te kompleksy, w skład których wchodzi młode (do 30 lat) lasy iglaste, oraz lasy prywatne, w których nie prowadzi się prawidłowej gospodarki leśnej. Ponadto lasy te charakteryzują się stosunkowo młodym drzewostanem, a tym samym są narażone na powstawanie pożarów.

6.2.4. Awarie

Poważną awarią jest zdarzenie podczas produkcji, magazynowania czy transportu z udziałem substancji niebezpiecznych, a związane z bezpośrednim zagrożeniem chemicznym, biologicznym ludzi i środowiska. Awary są nieprzewidywalne i dlatego możliwości ich przeciwdziałaniu są ograniczone.

- Zakłady o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Prawo ochrony środowiska określa zasady kwalifikowania zakładów oraz obowiązki wynikające z prowadzenia zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia awarii i przewozu substancji niebezpiecznych. Na liście zakładów przemysłowych województwa wielkopolskiego o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej w 2005r. znajdowało się 10 zakładów, a na liście o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej – 17 zakładów.

Na terenie gminy Nowy Tomyśl nie ma zakładów przemysłowych o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

➤ Transport substancji niebezpiecznych

Przebieg ważnych dróg komunikacyjnych przez gminę Nowy Tomyśl stanowi o korzystnych warunkach dla jego rozwoju, ale też i zwiększają potencjalne możliwości zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Przez teren gminy drogami wojewódzkimi przewożone są toksyczne środki przemysłowe (TSP) – substancje chemiczne, których właściwości chemiczno-fizyczne stwarzają zagrożenie dla środowiska, roślin i zwierząt. Występować mogą w postaci gazów, cieczy i ciał stałych. Głównymi przewożonymi substancjami są amoniak i chlor. Odnotowuje się także fakty transportu innych niebezpiecznych środków i materiałów niebezpiecznych jak: polimery, poliestry, azot ciekły, kwasy, farby i lakiery, których transport jest monitorowany przez przewoźników oraz policję. Ponadto po określonych trasach i innych drogach prowadzony jest transport paliw płynnych i gazu, który również stwarza potencjalne zagrożenie. Znacznie większe ilości TSP, a także paliw płynnych, gazu i innych substancji przewożone są trasą kolejową.

Monitoring przewozów materiałów niebezpiecznych i toksycznych prowadzony jest na szczeblu wojewódzkich i powiatowych służb inspekcji, policji i straży.

7. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia programu w szczególności dotyczących obszarów podlegających ochronie

7.1. Wody powierzchniowe i podziemne

W latach poprzednich dominowały zanieczyszczenia wnoszone ze źródeł punktowych, zarówno komunalnych jak i przemysłowych, tak obecnie – ze względu na ilość i standard oddawanych do eksploatacji oczyszczalni ścieków – dominować zaczynają zanieczyszczenia ze źródeł obszarowych.

Na ich charakter składają się zarówno nie oczyszczone ścieki z terenów nie objętych jeszcze kanalizacją jak też i wymywane z terenów zabudowanych, łąk, pastwisk i pól uprawnych przez opady atmosferyczne substancje zanieczyszczające, w szczególności składniki nawozów mineralnych i organicznych, środki ochrony roślin, odcieki i osady.

Wody podziemne stanowią podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę pitną. Obserwuje się zanieczyszczenie wód głębinowych związkami: azotu (azotany i azotyny) oraz amoniaku. Wielkość oddziaływania zanieczyszczeń na środowisko wodne jest bezpośrednio związana z

poziomem intensywności użytkowania gleb i stopniem koncentracji produkcji zwierzęcej w poszczególnych rejonach – obszarach zlewni. Do środowiska wodnego dostają się niespożytkowane przez uprawy składniki nawozów mineralnych i naturalnych oraz inne substancje używane aktualnie w produkcji rolniczej.

Poważnym problemem są także nieskanalizowane wsie i ścieki bytowe gromadzone w szambach, odprowadzane wprost do cieków poprzez szczątkowe kanalizacje burzowe, a także do szeregu obniżeń, oczek wodnych i stawów, które w efekcie końcowym wpływają na jakość wód podziemnych.

Duże zasoby stosunkowo dobrej i łatwo dostępnej wody zbiorników podziemnych sprawiają, że gminie nie grozi deficyt wody. Konieczne jest jednak podjęcie silnych starań, które zapobiegą degradacji tych wód. Podstawowym problemem do rozwiązania w zakresie ochrony wód podziemnych musi być kompleksowe rozwiązanie gospodarki wodno-ściekowej.

Działania na rzecz poprawy wód podziemnych i powierzchniowych :

- systematyczne wykonywanie badań jakości wód powierzchniowych i podziemnych
- likwidacja nieczynnych ujęć wody,
- likwidacja nielegalnych podłączeń domów do kanalizacji deszczowej, rowów melioracyjnych i cieków,
- poprawa jakości ścieków oczyszczonych,
- ograniczenie zanieczyszczeń azotowych pochodzących z rolnictwa (głównie budowa płyt obornikowych i zbiorników na gnojówkę w gospodarstwach rolnych),
- stosowanie środków ochrony roślin i nawozów zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej,

7.2. Powietrze atmosferyczne

Gmina Nowy Tomyśl została przydzielona do strefy nowotomysko - wolsztyńskiej zgodnie z podziałem dokonany przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu. Strefę tą tworzą następujące powiaty:

- międzychodzki,
- nowotomyski,
- grodziski,
- wolsztyński.

Wśród zanieczyszczeń powietrza, których pomiarów dokonano w 2007 roku jedynie poziomy badanego O₃ wykazał przekroczenia poziomów dopuszczalnych. Pozostałe wyniki pomiarów tj.: SO₂, NO₂, PM10, Kadm, Arsen, Nikiel, BaP, PB, C6H6, Co mieściły się w klasie A.

Przez obszar gminy Nowy Tomyśl przebiegają sieci dróg wojewódzkich nr 302, 305, 307 oraz 308, dróg powiatowych, gminnych, jak również przebiega fragment autostrady A-2 oraz linia kolejowa E- 20, które są źródłem wzmożonej emisji substancji zanieczyszczających powietrze.

Podstawowymi działaniami w kierunku poprawy jakości powietrza są:

- ograniczenie emisji ze źródeł komunikacyjnych,
- ograniczenie emisji z procesów spalania paliw,
- utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska.
- ograniczenie szkodliwych dla środowiska technologii,
- zmniejszenie oddziaływania obszarów niskiej emisji na środowisko naturalne,
- stworzenie warunków rozwoju dla gazyfikacji gminy,
- likwidacja lub modernizacja kotłowni tradycyjnych,
- poprawa nawierzchni dróg, budowa obwodnic,
- zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych
- uwzględnienie odpowiednich zapisów dotyczących ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego poprzez wskazanie lokalizacji zakładów powodujących emisję poza obszarami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.

7.3. Hałas

Gmina Nowy Tomyśl posiada dobrze rozwinięty układ komunikacyjny. Problemy związane ze stanem środowiska na terenie gminy w zakresie oddziaływań akustycznych spowodowane są wieloma czynnikami między innymi jakością sieci drogowej, stopniem urbanizacji, występowaniem zakładów rzemieślniczych na terenach zabudowy mieszkaniowej. Znacząco oddziałującym ciągiem komunikacyjnym jest sieć dróg wojewódzkich nr 302, 305, 307, 308 oraz fragment autostrady A-2.

Pomiar hałasu drogi wojewódzkiej nr 305 wykonany na ulicy Kolejowej w Nowym Tomyślu przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu wykazał przewyższenie dopuszczalnych poziomów hałasu.

Hałas drogowy można zmniejszyć poprzez zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego drogi oraz poprzez:

- ograniczenie prędkości w miejscach zwiększonego natężenia ruchu,
- poprawę płynności ruchu,
- ograniczenie możliwości wjazdu pojazdów ciężkich,
- ustanowienie obszarów ograniczonego użytkowania,
- budowę ekranów akustycznych,
- odpowiednią izolację budynków,
- prowadzenie nasadzeń roślinności ochronnej wzdłuż tras komunikacyjnych.,
- modernizację nawierzchni dróg,
- prowadzenie monitoringu hałasu wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych.

7.4. Pole elektromagnetyczne

Mimo wieloletnich badań w celu ustalenia czy długotrwała, chroniczna ekspozycja na pola o natężeniach nie wywołujących istotnych zmian krótkoterminowych może wpływać na stan zdrowia ludzi wciąż brak ostatecznych rozstrzygnięć w tej sprawie. W związku z powyższym konieczne jest przeprowadzenie okresowej kontroli warunków ekspozycji oraz jej ograniczenie.

7.5. Zasoby przyrodnicze

Na terenie gminy Nowy Tomyśl występuje obszar o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych pn. „Zespół Przyrodniczo – Krajobrazowy Glińskie Góry” utworzony na terenie Nadleśnictwa Bolewice w obrębie dwóch gmin: Nowy Tomyśl oraz Miedzichowo. Zespół ten tworzy wydma piaszczysta porośnięta borami sosnowymi. Obszar ten o powierzchni 1.141,30 ha utworzony został w celu ochrony wydym parabolicznych.

W gminie zlokalizowane są również dwa parki dworskie (jeden w miejscowości Stary Tomyśl, drugi w miejscowości Wytomyśl) objęte ochroną konserwatorską jako zabytki kultury oraz 233 drzew objętych ochroną w formie pomników przyrody ożywionej, jak również 1 pomnik przyrody w formie nieożywionej. Uzupełnieniem zieleni gminy stanowi zieleń urządzona.

Lesistość terenu gminy wynosi ok 33 % powierzchni ogólnej na terenie lasów bytuje znaczna ilość zwierzyny łownej, głównie sarna, jeleń, rzadziej dzik. Stan zwierzyny podlega znacznym wahaniom sezonowym, powodowanym migracjami zwierzyny między sąsiednimi kompleksami Nadleśnictwa.

W ramach ochrony przyrody na terenie gminy Nowy Tomyśl zakłada się:

- objęcie ochroną prawną obiektów kwalifikujących się do tej ochrony,
- utrzymanie wysokiego standardu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
- popularyzacja wiedzy o walorach przyrodniczych gminy,
- podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”
- pielęgnację i konserwację istniejących na terenie gminy obiektów i form ochrony przyrody,
- ochronę siedlisk lęgowych mającą na celu zachowanie bogatej różnorodności biologicznej,
- racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego,
- wdrażanie zieleni urządzonej w obiektach rekreacyjno – wypoczynkowych (istniejących i projektowanych) oraz zieleni izolacyjno - osłonowej wzdłuż ciągów komunikacyjnych,
- tworzenie ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych w obrębie obszarów przyrodniczo cennych i krajobrazowo atrakcyjnych.

7.6. Powierzchnia ziemi

Gleba stanowi podstawowy, nieodnawialny element środowiska przyrodniczego. Jej właściwości decydujące o przydatności rolniczej, muszą być dobrze poznane i monitorowane, a istniejące zasoby szczególnie chronione.

Do głównych czynników powodujących degradację chemiczną gleb zalicza się:

- nadmierną zawartość metali ciężkich takich jak: kadm, miedź, nikiel i ołów oraz innych substancji chemicznych, np. Ropopochodnych,
- zasolenie,
- nadmierną alkalizację,
- zakwaszenie przez związki siarki i azotu,
- skażenie radioaktywne.

Zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi mogą wystąpić wzdłuż dróg, zwłaszcza tych po których przemieszczają się największe ilości pojazdów (drogi krajowe i wojewódzkie). Rozpoznanie stanu gleb użytkowanych rolniczo pod względem zanieczyszczenia metalami ciężkimi jest istotne z uwagi na produkcję bezpiecznej żywności dla człowieka. Występowanie w

glebach podwyższonych zawartości metali ciężkich będące następstwem działalności ludzkiej poprzez: emisje przemysłowe, motoryzację, nadmierną chemizację rolnictwa, powoduje degradację biologicznych właściwości gleb, skażenie wód gruntowych oraz przechodzenie zanieczyszczeń do łańcucha żywieniowego. Nadmierna zawartość metali ciężkich degraduje biologiczne właściwości gleb, powoduje zanieczyszczenie łańcucha żywieniowego i wód gruntowych. Szczególne zagrożenie stwarzają one w glebach kwaśnych, przechodzą bowiem w formy łatwo dostępne dla roślin. O mobilności metali ciężkich w glebie decyduje również skład granulometryczny czyli zawartość części spławialnych.

Gleby klas III i IV a i IV b zajmują ok. 20 % powierzchni gruntów rolnych gminy Nowy Tomyśl. Pozostałe 80 % powierzchni gruntów stanowią gleby słabe - kompleksu żyniego słabego, żyniego bardzo słabego i zbożowo - pastewnego słabego. Gleby kompleksu 6 i 7 występują w strefie zboczowej Wału oraz w północno - zachodniej i zachodniej części gminy na gruntach wsi Przyłęk. Obszar Zespołu Przyrodniczego – Krajobrazowego „Glińskie Góry” zajmują gleby murszowate.

Działania ukierunkowane na poprawę stanu jakości gleb:

- identyfikacja gruntów zanieczyszczonych w celu podjęcia działań zmierzających do doprowadzenia ich do stanu właściwego,
- zapobieganie degradacji i erozji gleb poprzez racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi,
- rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej
- okresowa kontrola zawartości metali ciężkich, składników nawozowych oraz odczynu pH w glebach użytkowanych rolniczo,
- racjonalne użycie środków ochrony roślin i nawozów.

8. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym istotnych z punktu widzenia programu ochrony środowiska oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Analizując cele sformułowane w Programie Ochrony Środowiska, oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych oraz równoległych, określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej gminy.

8.1. Cele ochrony środowiska określone w Programie Ochrony Środowiska dla gminy Nowy Tomyśl

8.1.1. Cele wynikające z polityki unijnej

Podstawowym dokumentem określającym cele ochrony środowiska na szczeblu Unii Europejskiej jest VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. VI EAP ustanawia wspólnotowe ramy polityki ochrony środowiska na okres od lipca 2002r. do lipca 2012r. Stanowi on środowiskowy wymiar wspólnotowej strategii zrównoważonego rozwoju i wytycza priorytety w dziedzinie ochrony środowiska, w szczególności:

1. zmiany klimatu;
2. przyrodę i różnorodność biologiczną;
3. zdrowie i jakość życia;
4. zasoby naturalne i odpady.

Tabela 10. - Powiązanie celów ochrony środowiska określone w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl z VI Wspólnotowym Programem Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego

VI Wspólnotowy Program Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego		Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl	Określenie zgodności
Cele działań	Kierunki działań	Cel strategiczny	
Zmiany klimatu	Ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o przynajmniej 20 % do roku 2020. Częścią pakietu są zobowiązania dotyczące 2020 roku: 20 % udział energii odnawialnej w ogólnej produkcji energii i 10 % udział biopaliw.	Upowszechnianie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	Całkowita zgodność
		Prowadzenie działań edukacyjnych oraz popularyzujących odnawialne źródła zgodność energii	
Przyroda i różnorodność biologiczna	Zwiększenie ochrony obszarów o znaczeniu wspólnotowym i włączanie cennych obszarów do europejskiej sieci Natura 2000.	Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej	Całkowita zgodność
		Urządzanie i utrzymanie terenów zieleni, zadrzewień, zakrzewień i parków	
Zdrowie i jakość życia	Zapewnienie poprawy jakości zasobów wód powierzchniowych i podziemnych oraz ekosystemów od wody zależnych.	Rozbudowa istniejącej sieci kanalizacyjnej dla miejscowości dla w których jest to ekonomicznie uzasadnione.	Całkowita zgodność
		Wspieranie budowy indywidualnych systemów oczyszczania ścieków w miejscach gdzie jest niemożliwa lub ekonomicznie nieuzasadniona budowa sieci kanalizacyjnej	
		Melioracje wodne	

8.1.2. Cele wynikające z Polityki Ekologicznej Państwa

Cele i instrumenty sformułowane na szczeblu wspólnotowym zostały w przewadze przeniesione do Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016. Priorytety tego dokumentu obejmują:

- kierunki działań systemowych,
- ochrona zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Tabela 11. - Porównanie celów ochrony środowiska określone a Aktualizacji Programu ochrony środowiska dla gminy Nowy Tomyśl z Polityką Ekologiczną Państwa

Polityka Ekologiczna Państwa		Program Ochrony Środowiska dla gminy Nowy Tomyśl	Określenie zgodności
Priorytety	Cele działań	Cele działań	
KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH	Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych	Dążenie, aby projekty dokumentów strategicznych były zgodne z obowiązującym prawem	Całkowita zgodność
	Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska	Upowszechnianie i wspieranie wdrażania systemów zarządzania środowiskowego	Całkowita zgodność
	Zarządzanie środowiskowe		
	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska	Podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa, zgodnie z zasadą „myśl globalnie, działaj lokalnie”	Całkowita zgodność
	Odpowiedzialność za szkody w środowisku	Stworzenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkody	Całkowita zgodność
	Aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym	Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji	Całkowita zgodność
OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH	Ochrona przyrody	Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej	Całkowita zgodność
		Ochrona siedlisk lęgowych	
		Utrzymanie wysokiego standardu ochrony obszarów o wysokich walorach przyrodniczych	
	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego	Całkowita zgodność
	Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi	Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę od deficytów wody	Całkowita zgodność
		Zabezpieczenie przed skutkami powodzi	Całkowita zgodność
	Ochrona powierzchni ziemi	Rekultywacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych oraz przywracanie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolniczej	Całkowita zgodność
		Przeciwdziałanie erozji gleb	
	Gospodarowanie zasobami geologicznymi	Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego	Całkowita zgodność
	Środowisko a zdrowie	Poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w	Całkowita

POPRAWA JAKOŚCI		wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia	zgodność
ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO	Jakość powietrza	Utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska	Całkowita zgodność
	Ochrona wód	Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wszystkich wód. Zapewnienie 75 % redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych kończąc krajowy program budowy oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnych	Całkowita zgodność
	Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych	Podjęcie kroków do zmniejszenia zagrożenia ponadnormatywnego hałasu	Całkowita zgodność

8.1.3. Cele wynikające z polityki regionalnej

Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy i Miasta Nowy Tomyśl oraz Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Nowy Tomyśl to najważniejsze dokumenty przygotowywane przez samorząd, określają bowiem cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie gminy. Niniejsza strategia oraz plan są zapisem świadomych wyborów społeczności lokalnej i pokazuje koncepcję rozwoju zaplanowaną na kilka kolejnych lat, zorientowana jest na rozwiązanie kluczowych problemów z wykorzystaniem pojawiających się szans.

Przy opracowywaniu Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Nowy Tomyśl oraz przy opracowywaniu strategicznej oceny oddziaływania tego programu na środowisko wszystkie cele wyznaczone do realizacji na terenie gminy zostały ściśle powiązane z celami określonymi w Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy i Miasta Nowy Tomyśl oraz w Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Nowy Tomyśl.

8.1.4. Zgodność celów projektu POŚ gminy Nowy Tomyśl z celami polityk nadrzędnych i równoległych

Traktat Akcesyjny w obszarze „Środowisko” zawarł warunki transpozycji unijnych dyrektyw do krajowego prawa ochrony środowiska. Stały się one podstawą formułowania celów krótkoterminowych, średnioterminowych (2010) i długoterminowych w II Polityce Ekologicznej Państwa, w zakresie gospodarowania zasobami naturalnymi, poprawy jakości środowiska, wzmocnienia instrumentów zarządzania środowiskiem oraz współpracy międzynarodowej. Łącznie z restrukturyzacją gospodarki działania te przyczyniły się do postępu w wielu dziedzinach (ograniczenie emisji podstawowych zanieczyszczeń do powietrza, pobór wód, zrzut biogenów). Oznacza to konieczność kontynuowania działań, przede wszystkim dotyczących:

- osiągnięcie jakości powietrza w zakresie dotrzymywania dopuszczalnego poziomu pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu na terenie gminy oraz utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska,

- utrzymanie i osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód,
- zachowanie bogatej różnorodności biologicznej.

Podstawowym dokumentem opracowanym na szczeblu krajowym, który powinien być uwzględniony przy realizacji Programu Ochrony Środowiska jest Polityka Ekologiczna Państwa. W projekcie Programu Ochrony Środowiska podkreślono, że stanowi on przeniesienie polityki krajowej na szczebel regionalny. W niniejszej prognozie dokonano sprawdzenia tej tezy, poprzez zestawienie celów projektu Polityki Ekologicznej Państwa i celów Programu Ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl. Z listy celów PEP nie uwzględniono w Planie Ochrony Środowiska celów zawartych w priorytecie „Ochrona klimatu”, których realizacja zależy głównie od działań na szczeblu centralnym i nie odnoszą się one do regionalnej polityki ekologicznej.

8.1.5. Zgodność celów projektu Programu Ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl z zapisami ustawy o ochronie przyrody

W ustawie o ochronie przyrody z dnia 25 sierpnia 2009r. (Dz. U. z 2009r., Nr 151 poz. 1220 ze zmianami) zapisano m.in.:

- Gospodarowanie zasobami dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów oraz zasobami genetycznymi roślin, zwierząt i grzybów użytkowanymi przez człowieka powinno zapewniać ich trwałość, optymalną liczebność i ochronę różnorodności genetycznej, w szczególności przez:
 - ochronę, utrzymanie lub racjonalne zagospodarowanie naturalnych i półnaturalnych ekosystemów, w tym lasów, torfowisk, bagien, muraw, solnisk, klifów nadmorskich i wydym, linii brzegów wód, dolin rzecznych, źródeł i źródlisk, a także rzek, jezior i obszarów morskich oraz siedlisk i ostoi roślin, zwierząt lub grzybów;
 - stworzenie warunków do rozmnażania i rozprzestrzeniania zagrożonych wyginięciem roślin zwierząt i grzybów oraz ochronę i odtwarzanie ich siedlisk i ostoi, a także ochronę tras migracyjnych zwierząt.
- Gospodarowanie zasobami przyrody nieożywionej powinno być prowadzone w sposób zapewniający ochronę innych zasobów, tworów i składników przyrody, oszczędne użytkowanie przestrzeni oraz zachowanie szczególnie cennych tworów i składników przyrody nieożywionej, w tym profili geologicznych i glebowych, jaskiń, turni, skałek, gładów narzutowych, naturalnych zbiorników i cieków wodnych, źródeł i wodospadów, elementów dna morza, wydym i glebowych powierzchni wzorcowych, a także miejsc występowania kopalnych szczątków roślin i zwierząt.
- Zabrania się wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych,

szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów.

- Zabrania się wprowadzania do środowiska przyrodniczego oraz przemieszczania w tym środowisku roślin, zwierząt lub grzybów gatunków obcych.

W projekcie Programu Ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl uwzględniono zapisy ustawy o ochronie przyrody oraz wyznaczono następujące kierunki działań:

- ochrona istniejących oraz powoływanie nowych obszarów i obiektów chronionych na mocy przepisów o ochronie przyrody,
- zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych w istniejących kompleksach leśnych,
- ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej,
- ochrona terenów przyrodniczo cennych przed niewłaściwym sposobem użytkowania,
- ochrona istniejących pomników przyrody,
- wzmocnienie roli rekreacyjnej zieleni,
- prowadzenie ciągłej kampanii edukacyjno – informacyjnej w celu podnoszenia świadomości mieszkańców,
- zapewnienie trwałości i wielofunkcyjności lasów.

9. Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowej długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania ujęte do realizacji w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl. Stopień i zakres oddziaływania zależeć będzie przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie czy obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Próbie oceny i identyfikacji znaczących oddziaływań na środowisko poszczególnych zadań dokonano w tabeli w tzw. macierzach skutków środowiskowych, które są zestawieniem możliwych pozytywnych, negatywnych, bezpośrednich, pośrednich, krótkoterminowych, długoterminowych oddziaływań tych zadań na poszczególne elementy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań zaplanowanych w Aktualizacji Programu przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

10. Podsumowanie przewidywanych oddziaływań na poszczególne aspekty środowiska

10.1. Ochrona wód

Wszystkie działania ukierunkowane na poprawę jakości wód podziemnych i powierzchniowych wraz z prowadzeniem akcji edukacyjnej z zakresu ochrony zasobów przed zanieczyszczeniami wpłyną pozytywnie i długoterminowo na stan wód na terenie gminy.

Realizacja działań związanych z rozbudową kanalizacji sanitarnej, jak również naprawą oraz wymianą wyeksploatowanych w konsekwencji wpływa w sposób długotrwały, bezpośredni i pozytywny na środowisko m.in. poprzez zmniejszenie ilości ścieków nieoczyszczonych odprowadzanych do środowiska ze źródeł komunalnych i przemysłowych oraz ograniczenie spływu zanieczyszczeń obszarowych. Realizacja tych działań jest niezbędna i w efekcie korzystna dla środowiska. Sieci kanalizacyjne będą przedsięwzięciem liniowym, realizowanym na obszarach zainwestowanych. Kanały poprowadzone zostaną w pasach drogowych lub w ich pobliżu.

Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków jest średnioterminowym działaniem proekologicznym i ekonomicznie efektywnym. Bardzo pomocne przy tego typu przedsięwzięciach są dotacje, które pozwalają na zainicjowanie budowy oczyszczalni. Przydomowe oczyszczalnie zbierające ścieki z określonego obszaru przyczynią się do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Inwestycje takie jak oczyszczalnia ścieków nie stwarzają podczas normalnej eksploatacji znaczących zagrożeń dla środowiska. Z uwagi jednak na znaczące oddziaływania w przypadku awarii lub wypadku wskazana jest stała kontrola stanu technicznego tych instalacji, jak również opracowanie szczegółowych planów usuwania skutków awarii.

Wymiana wyeksploatowanych odcinków sieci wodociągowej jest działaniem pozytywnym wpływającym długotrwało i bezpośrednio na środowisko, szczególnie w przypadku, gdy w gminie eksploatowane jest 500 mb rur cementowo – azbestowych.

Monitoring wód podziemnych i powierzchniowych to działanie pozytywne, długoterminowe dające możliwość stałej kontroli jakości tych wód oraz ewentualne podjęcie działań mających na celu poprawę ich w sytuacji przekroczenia dopuszczalnych normatywów.

Melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodzią jest to działanie pozytywne, skumulowane, stałe.

10.2. Ochrona powietrza

Przedsięwzięcia w tym zakresie mają prowadzić do ograniczenia niskiej emisji do atmosfery poprzez m.in. wymianę kotłów węglowych na paliwo gazowe, olej opałowy, biopaliwa. Działania takie pozwolą na wyeliminowanie zagrożenia dla zdrowia ludzi i ograniczą niszczenie fasad budynków w tym także zabytkowych, co związane jest z zanieczyszczeniem powietrza. Wszystkie działania wpłyną pozytywnie na stan powietrza w mieście.

Na ograniczenie zanieczyszczenia powietrza w dużej mierze będą miały wpływ działania dotyczące uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez wskazanie lokalizacji zakładów powodujących emisję poza obszarami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.

Duże znaczenie będą miały działania związane z zastąpieniem paliw konwencjonalnych (m. in. węgiel kamienny, olej napędowy) alternatywnym paliwem gazowym CNG lub paliwem odnawialnym (bioetanol). Zmiana nośnika ciepła na ekologiczny korzystnie wpłynie na stan środowiska w mieście.

Planowane inwestycje z zakresu komunikacji drogowej nie będą w sposób negatywny oddziaływać na obszary chronione. Ww. inwestycje nie będą przebiegać przez obszary chronione. Inwestycje dotyczyć będą remontów istniejących dróg lub budowy nowych. W ramach modernizacji dróg identyfikuje się oddziaływania o charakterze lokalnym, związane z zaburzeniem stosunków wodnych (melioracja, budowa systemów odwadniających), przekształceniami powierzchni ziemi oraz hałasem.

Oddziaływania negatywne pozostają w części rekompensowane przez oddziaływania pozytywne (tj. poprawa nawierzchni dróg, która pozwala na ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i ograniczenie emisji hałasu). Modernizacja dróg pod kątem zmiany nawierzchni wpłynie w konsekwencji na zmniejszenie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Prawidłowe wykonawstwo wszelkich robót budowlanych pozwoli na uniknięcie wielu niepożądanych skutków zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

10.3. Ochrona przed hałasem

Zadanie dotyczące budowy ścieżek rowerowych wpłynie w sposób pozytywny na stan środowiska w mieście. Należy w odpowiedni sposób wybrać trasy ścieżek rowerowych, aby nie dochodziło do niszczenia cennych przyrodniczo terenów.

Planowane inwestycje z zakresu komunikacji drogowej nie będą w sposób negatywny oddziaływać na obszary chronione. Ww. inwestycje nie będą przebiegać przez obszary chronione. Inwestycje dotyczyć będą remontów istniejących dróg lub budowy nowych. W ramach modernizacji dróg identyfikuje się oddziaływania o charakterze lokalnym, związane z zaburzeniem stosunków wodnych (melioracja, budowa systemów odwadniających), przekształceniami powierzchni ziemi oraz hałasem. Oddziaływania negatywne pozostają w części rekompensowane przez oddziaływania pozytywne (tj. poprawa nawierzchni dróg, która pozwala na ograniczenie zanieczyszczenia powietrza i ograniczenie emisji hałasu). Modernizacja dróg pod kątem zmiany nawierzchni wpłynie w konsekwencji na zmniejszenie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Prawidłowe wykonawstwo wszelkich robót budowlanych pozwoli na uniknięcie wielu niepożądanych skutków zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

10.4. Ochrona przyrody

Wszystkie działania z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu mają na celu poprawę stanu przyrody na terenie gminy. W związku z tym nie przewiduje się pojawienia się negatywnych oddziaływań w czasie ich realizacji.

Urządzenie i utrzymanie terenów zieleni będzie dotyczyć głównie prac wykonywanych na drzewach, mające na celu poprawę ich zdrowotności, zapewnienie bezpieczeństwa w miejscach publicznych i polegająca na wykonywaniu zabiegów jednostkowych i interwencyjnych oraz kompleksowej pielęgnacji drzewostanów.

11. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Programu Ochrony Środowiska

11.1. Ochrona wód

Zadania w zakresie ochrony wód wpłyną w sposób pozytywny na stan przyrody w związku z tym wyznaczanie zadań rekompensujących negatywne oddziaływanie jest nieuzasadnione.

11.2. Ochrona powietrza

Zadania w zakresie ochrony powietrza wpłyną w sposób pozytywny na stan przyrody w związku z tym wyznaczanie zadań rekompensujących negatywne oddziaływanie jest nieuzasadnione.

Modernizacja dróg pod kątem zmiany nawierzchni wpłynie na zmniejszenie emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Prawidłowe wykonawstwo wszelkich robót budowlanych pozwoli na uniknięcie wielu niepożądanych skutków zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego.

11.3. Ochrona przed hałasem

Zadania w zakresie ochrony przed hałasem wpłyną w sposób pozytywny na stan przyrody w związku z tym wyznaczanie zadań rekompensujących negatywne oddziaływanie jest nieuzasadnione.

Ważnym elementem przy budowie nowych dróg i modernizacji już istniejących jest materiał wykorzystany przy budowie nawierzchni dróg. Powinna to być nawierzchnia cichobieżna, zapobiegająca emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. Dodatkowo winien być wykonany system zbierający wody opadowe spływające z powierzchni drogi. Prawidłowe wykonawstwo wszelkich robót budowlanych pozwoli na uniknięcie wielu niepożądanych skutków zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego. Szczególne znaczenie mają także działania, które prowadzą do zidentyfikowania i zinventaryzowania terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu, ponieważ dzięki temu można prowadzić efektywne działania ograniczające jego skutki np. poprzez wymianę okien na dźwiękoszczelne i modernizację dróg.

11.4. Ochrona przyrody

Zadania w zakresie ochrony przyrody wpłyną w sposób pozytywny na stan przyrody w związku z tym wyznaczanie zadań rekompensujących negatywne oddziaływanie jest nieuzasadnione.

12. Oddziaływanie transgraniczne

Realizacja ustaleń Programu Ochrony Środowiska nie będą powodować znaczących oddziaływań transgranicznych. Jednakże, ze względu na fakt podpisania przez Polskę i ratyfikowania Konwencji o ocenach oddziaływania w kontekście transgranicznym należy podkreślić obowiązek informowania państw w przypadku podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na ich terytorium.

13. Analiza rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zaproponowanych w Programie Ochrony Środowiska

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań

alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe.

14. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego Programu Ochrony Środowiska oraz częstotliwości jej przeprowadzania

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i projektów proponowanych w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska, konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania ustaleń Programu Ochrony Środowiska, powinny być udostępniane zgodnie z wymogami ustawy - prawo ochrony środowiska, co najmniej w cyklu dwuletnim.

Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy,
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki (nie wszystkie dane są dostępne), aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi Unii Europejskiej.

Prognoza optymistyczna – powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100 % nakładów zaplanowanych na ochronę środowiska.

Prognoza realistyczna – uwzględniono w niej dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków jakie poniesiono na ochronę środowiska.

Prognoza pesymistyczna – powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100 % zaplanowanych nakładów na ochronę środowiska, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Ujęcie jakościowe – dla elementów środowiska, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Wskaźniki służące do monitorowania celów aktualizacji Programu Ochrony Środowiska to m.in.:

- badanie jakości wód podziemnych,
- badanie składu wód podziemnych i odciekowych na zamkniętym składowisku odpadów w m. Bukowiec,
- badanie składu i emisji gazu składowiskowego,
- ocena przebiegu osiadania składowiska,
- monitoring zawartości składników pokarmowych oraz zanieczyszczenia metalami ciężkimi gleb użytkowanych rolniczo,
- badanie emisji poziomu hałasu,
- badanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery,
- badanie jakości wód powierzchniowych cieku wodnego,
- badanie ilości i jakości odpadów,
- badanie składu jakościowego i ilościowego ścieków komunalnych na oczyszczalni ścieków

Badania te wykonywane są przez odpowiednie firmy na zlecenie gminy Nowy Tomyśl, Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Nowym Tomyślu Sp. z o.o., oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu w ramach swoich kompetencji w odpowiedniej jednostce czasu. Wyniki tych badań służą do stałej kontroli jakości środowiska, dają również możliwość zastosowania odpowiednich rozwiązań w sytuacji ewentualnego przekroczenia dopuszczalnych wartości poszczególnych składników środowiska.

15. Podsumowanie i wnioski

15.1. Program Ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska gminy Nowy Tomyśl jest zgodna ze strategicznym dokumentem Unii Europejskiej – priorytetami VI Wspólnotowego Programu Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego. Program Ochrony Środowiska uwzględnia również zapisy podstawowych, krajowych dokumentów strategicznych: Polityki Ekologicznej Państwa, Powiatowego Programu Ochrony Środowiska.

Program Ochrony Środowiska umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.

Spośród zidentyfikowanych problemów środowiskowych, z których wynikają konkretne cele ochrony środowiska, należy w szczególności wymienić:

- ochronę zasobów wodnych,
- ochronę przyrody, w tym różnorodności biologicznej,
- zmniejszenie emisji hałasu.

W okresie, dla którego opracowano Program Ochrony Środowiska konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na działania z zakresu:

- usprawnienia gospodarki wodno-ściekowej,
- ochrony przyrody i utrzymania różnorodności biologicznej poprzez m.in. rozszerzenie obszarów chronionych.

Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Programu Ochrony Środowiska z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatu i gminy jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Program Ochrony Środowiska może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.

Program Ochrony Środowiska w odniesieniu do ekosystemów leśnych, rolnych, wodnych i zurbanizowanych oraz podstawowych komponentów środowiska charakteryzuje się zdecydowaną przewagą korzystnych skutków środowiskowych.

16. Streszczenie

Podstawą prawną sporządzenia niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla gminy Nowy Tomyśl” jest art. 46 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008r. (Dz. U. z 2008r. Nr 199 poz. 1227 ze zmianami). Celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych oddziaływań skutków wykonania Programu Ochrony Środowiska na środowisko i stwierdzenie czy realizacja proponowanych zadań sprzyjać będzie ochronie środowiska i zrównoważonemu rozwojowi.

Analiza celów ustanowionych w Programie Ochrony Środowiska wykazała, że są one zgodne i realizują cel strategiczny wyznaczony w:

- Traktacie Akcesyjnym - VI Wspólnotowym Programie Działań w Zakresie Środowiska Naturalnego.
- Polityką Ekologiczną Państwa w lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Ocena stanu środowiska na terenie gminy pozwoliła wskazać następujące problemy ochrony środowiska:

- niską emisję
- hałas komunikacyjny,
- usprawnienie gospodarki wodno-ściekowej, z konieczności osiągnięcia do 2015 roku dobrego stanu wód: powierzchniowych i podziemnych,
- ochrony przyrody i utrzymania różnorodności biologicznej poprzez m.in. rozszerzenie obszarów chronionych.

Wskazane problemy środowiskowe na terenie gminy znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w Programie Ochrony Środowiska zadań do realizacji. W Prognozie przeanalizowano możliwy wpływ wskazanych do realizacji w projektach zadań na następujące elementy: powietrze i klimat, wody, bioróżnorodność, powierzchnię ziemi i glebę, krajobraz, dziedzictwo kulturowe, w tym zabytki, populację oraz zdrowie ludzi. Określono oddziaływanie na poszczególne elementy środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy. Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w Programie Ochrony Środowiska na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi.

Realizacja inwestycji drogowych przyczyni się do stopniowej poprawy jakości powietrza w skutek poprawy płynności jazdy oraz zmniejszenia natężenia ruchu w centrum miasta Nowy Tomyśl. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w gminie oraz rozbudowa oczyszczalni ścieków zminimalizują ilość ścieków zrzucanych do wód i ziemi, co przełoży się na zdrowie i jakość życia ludzi, bowiem faktem jest, że między człowiekiem, a środowiskiem zachodzi interakcja. Budowa i modernizacja sieci wodociągowej umożliwi mieszkańcom gminy bezpośredni i łatwy dostęp do wody pitnej odpowiedniej jakości, natomiast modernizacja kotłowni i centralnego ogrzewania oraz termomodernizacja budynków spowoduje zmniejszenie emisji substancji zanieczyszczających. Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego dostępnych publicznie terenów zielonych, stworzenie przyrodniczych ścieżek rekreacyjnych i edukacyjnych zapewni mieszkańcom gminy zdrowy i atrakcyjny wypoczynek, a ponadto będzie stanowiło doskonałą promocję gminy, co może skutkować podniesieniem jej atrakcyjności inwestycyjnej.

Realizacja zadań nie pociągnie za sobą transgranicznego oddziaływania na środowisko. Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko. W przypadku, gdy projekty nie zostaną wdrożone prowadzi to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co negatywnie wpływać będzie na zdrowie mieszkańców.

Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich priorytetów pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, a także wpłynie na ograniczanie zużycia zasobów środowiskowych.